

Amores 1

EPIGRAMMA IPSIUS

- [1] Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli,
- [2] Tres sumus; hoc illi praetulit auctor opus.
- [3] Ut iam nulla tibi nos sit legisse voluptas,
- [4] At levior demptis poena duobus erit.

Gedicht 1

- [1] Arma gravi numero violentaque bella parabam
- [2] Edere, materia conveniente modis.
- [3] Par erat inferior versus: risisse Cupido
- [4] Dicitur atque unum surripuisse pedem.
- [5] 'Quis tibi, saeve puer, dedit hoc in carmina iuris?
- [6] Pieridum vates, non tua turba sumus.
- [7] Quid, si praeripiat flavae Venus arma Minervae,
- [8] Ventilet accensas flava Minerva faces?
- [9] Quis probet in silvis Cererem regnare iugosis,
- [10] Lege pharetratae virginis arva coli?
- [11] Crinibus insignem quis acuta cuspide Phoebum
- [12] Instruat, Aoniam Marte movente lyram?
- [13] Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna;
- [14] Cur opus adfectas, ambitiose, novum?
- [15] An, quod ubique, tuum est? tua sunt Heliconia tempe?
- [16] Vix etiam Phoebo iam lyra tuta sua est?
- [17] Cum bene surrexit versu nova pagina primo,
- [18] Attenuat nervos proximus ille meos;
- [19] Nec mihi materia est numeris levioribus apta,
- [20] Aut puer aut longas compta puella comas.'
- [21] Questus eram, pharetra cum protinus ille soluta
- [22] Legit in exitium spicula facta meum,
- [23] Lunavitque genu sinuosum fortiter arcum,
- [24] 'Quod' que 'canas, vates, accipe' dixit 'opus! '
- [25] Me miserum! certas habuit puer ille sagittas.
- [26] Uror, et in vacuo pectore regnat Amor.
- [27] Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat:
- [28] Ferrea cum vestris bella valete modis!
- [29] Cingere litorea flaventia tempora myrto,
- [30] Musa, per undenos emodulanda pedes!

Gedicht 2

- [1] Esse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
- [2] Strata, neque in lecto pallia nostra sedent,
- [3] Et vacuus somno noctem, quam longa, peregi,
- [4] Lassaque versati corporis ossa dolent?
- [5] Nam, puto, sentirem, siquo temptarer amore.
- [6] An subit et tecta callidus arte nocet?
- [7] Sic erit; haeserunt tenues in corde sagittae,

- [8] Et possessa ferus pectora versat Amor.
- [9] Cedimus, an subitum luctando accendimus ignem?
- [10] Cedamus! leve fit, quod bene fertur, onus.
- [11] Vidi ego iactatas mota face crescere flammās
- [12] Et rursus nullo concutiente mori.
- [13] Verbera plura ferunt, quam quos iuvat usus aratri,
- [14] Detractant prensi dum iuga prima boves.
- [15] Asper equus duris contunditur ora lupatis,
- [16] Frena minus sentit, quisquis ad arma facit.
- [17] Acris invitos multoque ferocius urget
- [18] Quam qui servitium ferre fatentur Amor.
- [19] En ego confiteor! tua sum nova praeda, Cupido;
- [20] Porrigimus victas ad tua iura manus.
- [21] Nil opus est bello — veniam pacemque rogamus;
—
- [22] Nec tibi laus armis victus inermis ero.
- [23] Necte comam myrto, maternas iunge columbas;
- [24] Qui deceat, currum vitricus ipse dabit,
- [25] Inque dato curru, populo clamante triumphum,
- [26] Stabis et adiunctas arte movebis aves.
- [27] Ducentur capti iuvenes captaeque puellae;
- [28] Haec tibi magnificus pompa triumphus erit.
- [29] Ipse ego, praeda recens, factum modo vulnus habebō
- [30] Et nova captiva vincula mente feram.
- [31] Mens Bona ducetur manibus post terga retortis,
- [32] Et Pudor, et castris quidquid Amoris obest.
- [33] Omnia te metuent; ad te sua bracchia tendens
- [34] Vulgus 'io' magna voce 'trumphe! ' canet.
wird|singen.
- [35] Blanditiae comites tibi erunt Errorque Furorque,
- [36] Adsidue partes turba secuta tuas.
- [37] His tu militibus superas hominesque deosque;
- [38] Haec tibi si demas commoda, nudus eris.
- [39] Laeta triumphanti de summo mater Olympo
- [40] Plaudet et adpositas sparget in ora rosas.
- [41] Tu pinnae gemma, gemma variante capillos
- [42] Ibis in auratis aureus ipse rotis.
- [43] Tunc quoque non paucos, si te bene novimus, ures;
- [44] Tunc quoque praeteriens vulnera multa dabis.
- [45] Non possunt, licet ipse velis, cessare sagittae;
- [46] Fervida vicino flamma vapore nocet.
- [47] Talis erat domita Bacchus Gangetide terra;
- [48] Tu gravis alitibus, tigribus ille fuit.
- [49] Ergo cum possim sacri pars esse triumphī,
- [50] Parce tuas in me perdere, victor, opes!
- [51] Adspice cognati felicia Caesaris arma —
—
- [52] Qua vicit, victos protegit ille manu.

Gedicht 3

- [1] **lusta** precor: quae me nuper **praedata** **puella** est,
[2] **Aut amet** aut **faciat**, cur ego semper **amem**!
[3] **A**, **nimum volui** — **tantum patiat**ur **amari**;
—
[4] **Audierit** **nostras** **tot** **Cytherea** **preces**!
[5] **Accipe**, per **longos** tibi qui **deserviat** **annos**;
[6] **Accipe**, qui **pura** **norit** **amare** **fide**!
[7] **Si** me non **veterum** **commendant** **magna** **parentum**
[8] **Nomina**, si nostri **sanguinis** **auctor** **eques**,
[9] **Nec meus** **innumeris** **renovatur** **campus** **aratri**,
[10] **Temperat** et **sumptus** **parcus** **uterque** **parens** —
—
[11] **At** **Phoebus** **comitesque** **novem** **vitisque** **repertor**
[12] **Hac** **faciunt**, et me qui tibi **donat**, **Amor**,
[13] **Et** **nulli** **cessura** **fides**, sine **crimine** **mores**
[14] **Nudaque** **simplicitas** **purpureusque** **pudor**.
[15] **Non** mihi **mille** **placent**, non **sum** **desultor** **amoris**:
[16] **Tu** mihi, siqua **fides**, **cura** **perennis** **eris**.
[17] **Tecum**, quos **dederint** **annos** mihi **fila** **sororum**,
[18] **Vivere** **contingat** teque **dolente** **mori**!
[19] **Te** mihi **materiem** **felicem** in **carmina** **praebe** —
—
[20] **Provenient** **causa** **carmina** **digna** **sua**.
[21] **Carmine** **nomen** **habent** **exterrita** **cornibus** **Io**
[22] **Et** quam **fluminea** **lusit** **adulter** **ave**,
[23] **Quaeque** **super** **pontum** **simulato** **vecta** **iuvenco**
[24] **Virginea** **tenuit** **cornua** **vara** **manu**.
[25] **Nos** quoque per **totum** **pariter** **cantabimur** **orbem**,
[26] **lunctaque** **semper** **erunt** **nomina** **nostra** **tuis**.

Gedicht 4

- [1] **Vir** **tuus** **est** **epulas** **nobis** **aditurus** **easdem** —
—
[2] **Ultima** **coena** **tuo** **sit**, **precor**, **illa** **viro**!
[3] **Ergo** ego **dilectam** **tantum** **conviva** **puellam**
[4] **Adspiciam?** **tangi** **quem** **iuvet**, **alter** **erit**,
[5] **Alteriusque** **sinus** **apte** **subiecta** **fovebis?**
[6] **Iniciet** **collo**, **cum** **volet**, **ille** **manum?**
[7] **Desino** **mirari**, **posito** **quod** **candida** **vino**
[8] **Atracis** **ambiguos** **traxit** in **arma** **viros**.
[9] **Nec** mihi **silva** **domus**, **nec** **equo** **mea** **membra** **cohaerent** —
—
[10] **Vix** a te **videor** **posse** **tenere** **manus**!
[11] **Quae** tibi **sint** **facienda** **tamen** **cognosce**, **nec** **Euris**
[12] **Da** **mea** **nec** **tepidis** **verba** **ferenda** **Notis**!
[13] **Ante** **veni**, **quam** **vir** — **nec** **quid**, si **veneris** **ante**,
—
[14] **Possit** **agi** **video**; **sed** **tamen** **ante** **veni**.
[15] **Cum** **premet** **ille** **torum**, **vultu** **comes** **ipsa** **modesto**
[16] **Ibis**, **ut** **accumbas** — **clam** **mihi** **tange** **pedem**!
—

[17] Me specta nutusque meos vultumque loquacem;
[18] Excipe furtivas et refer ipsa notas.
[19] Verba superciliis sine voce loquentia dicam;
[20] Verba leges digitis, verba notata mero.
[21] Cum tibi succurret Veneris lascivia nostrae,
[22] Purpureas tenero pollice tange genas.
[23] Siquid erit, de me tacita quod mente queraris,
[24] Pendeat extrema mollis ab aure manus.
[25] Cum tibi, quae faciam, mea lux, dicamve, placebunt,
[26] Versetur digitis anulus usque tuis.
[27] Tange manu mensam, tangunt quo more precantes,
[28] Optabis merito cum mala multa viro.
[29] Quod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse, iubeto;
[30] Tu puerum leviter posce, quod ipsa voles.
[31] Quae tu reddideris ego primus pocula sumam,
[32] Et, qua tu biberis, hac ego parte bibam.
[33] Si tibi forte dabit, quod praegustaverit ipse,
[34] Reice libatos illius ore cibos.
[35] Nec premat inpositis sinito tua colla lacertis,
[36] Mite nec in rigido pectore pone caput;
[37] Nec sinus admittat digitos habilesve papillae;
[38] Oscula praecipue nulla dedisse velis!
[39] Oscula si dederis, fiam manifestus amator
[40] Et dicam 'mea sunt! ' iniciamque manum.
lege|auf|und|werde|ich
[41] Haec tamen adspiciam, sed quae bene pallia celant,
[42] Illa mihi caeci causa timoris erunt.
[43] Nec femori committe femur nec crure cohaere
[44] Nec tenerum duro cum pede iunge pedem.
[45] Multa miser timeo, quia feci multa proterve,
[46] Exemplique metu torqueor, ecce, mei.
[47] Saepe mihi dominaeque meae properata voluptas
[48] Veste sub iniecta dulce peregit opus.
[49] Hoc tu non facies; sed, ne fecisse puteris,
[50] Conscia de tergo pallia deme tuo.
[51] Vir bibat usque roga — precibus tamen oscula desint! —
[52] Dumque bibit, furtim si potes, adde merum.
[53] Si bene conpositus somno vinoque iacebit,
[54] Consilium nobis resque locusque dabunt.
[55] Cum surges abitura domum, surgemus et omnes,
[56] In medium turbae fac memor agmen eas.
[57] Agmine me invenies aut invenieris in illo:
[58] Quidquid ibi poteris tangere, tange, mei.
[59] Me miserum! monui, paucas quod prosit in horas;
[60] Separor a domina nocte iubente mea.
[61] Nocte vir includet, lacrimis ego maestus obortis,
[62] Qua licet, ad saevas prosequar usque fores.
[63] Oscula iam sumet, iam non tantum oscula sumet:
[64] Quod mihi das furtim, iure coacta dabis.
[65] Verum invita dato — potes hoc — similisque coactae;
[66] Blanditiae taceant, sitque maligna Venus.

- [67] Si mea vota valent, illum quoque ne iuuet, opto;
[68] Si minus, at certe te iuuet inde nihil.
[69] Sed quaecumque tamen noctem fortuna sequetur,
[70] Cras mihi constanti voce dedisse nega!

Gedicht 5

- [1] Aestus erat, mediamque dies exegerat horam;
[2] Adposui medio membra levanda toro.
[3] Pars adapertha fuit, pars altera clausa fenestrae;
[4] Quale fere silvae lumen habere solent,
[5] Qualia sublucent fugiente crepuscula Phoebos,
[6] Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.
[7] Illa verecundis lux est praebenda puellis,
[8] Qua timidus latebras speret habere pudor.
[9] Ecce, Corinna venit, tunica velata recincta,
[10] Candida dividua colla tegente coma —
—
[11] Qualiter in thalamos famosa Semiramis isse
[12] Dicitur, et multis Lais amata viris.
[13] Deripui tunicam — nec multum rara nocebat;
—
[14] Pugnat tunica sed tamen illa tegi.
[15] Quae cum ita pugnaret, tamquam quae vincere nollet,
[16] Victa est non aegre prodicione sua.
[17] Ut stetit ante oculos posito velamine nostros,
[18] In toto nusquam corpore menda fuit.
[19] Quos umeros, quales vidi tetigique lacertos!
[20] Forma papillarum quam fuit apta premi!
[21] Quam castigato planus sub pectore venter!
[22] Quantum et quale latus! quam iuvenale femur!
[23] Singula quid referam? nil non laudabile vidi
[24] Et nudam pressi corpus ad usque meum.
[25] Cetera quis nescit? lassi requievimus ambo.
[26] Proveniant medii sic mihi saepe dies!

Gedicht 6

- [1] Ianitor — indignum! — dura religate catena,
— —
[2] Difficilem moto cardine pande forem!
[3] Quod precor, exiguum est — aditu fac ianua parvo
—
[4] Obliquum capiat semiadapertha latus.
[5] Longus amor tales corpus tenuavit in usus
[6] Aptaque subducto pondere membra dedit.
[7] Ille per excubias custodum leniter ire
[8] Monstrat: inoffensos derigit ille pedes.
[9] At quondam noctem simulacraque vana timebam;
[10] Mirabar, tenebris quisquis iturus erat.
[11] Risit, ut audirem, tenera cum matre Cupido
[12] Et leviter 'fies tu quoque fortis' ait.

- [13] Nec mora, venit amor — non umbras nocte volantis,
—
- [14] Non timeo strictas in mea fata manus.
- [15] Te nimium lentum timeo, tibi blandior uni;
- [16] Tu, me quo possis perdere, fulmen habes.
- [17] Adspice — uti videas, inmitia claustra relaxa —
—
- [18] Uda sit ut lacrimis ianua facta meis!
- [19] Certe ego, cum posita stares ad verbera veste,
- [20] Ad dominam pro te verba tremante tuli.
- [21] Ergo quae valuit pro te quoque gratia quondam —
—
- [22] Heu facinus! — pro me nunc valet illa parum?
—
- [23] Redde vicem meritis! grato licet esse quod optas.
- [24] Tempora noctis eunt; excute poste seram!
- [25] Excute! sic, inquam, longa relevere catena,
- [26] Nec tibi perpetuo serva bibatur aqua!
- [27] Ferreus orantem nequiquam, ianitor, audis,
- [28] Roboribus duris ianua fulta riget.
- [29] Urbibus obsessis clausae munimina portae
- [30] Prosunt; in media pace quid arma times?
- [31] Quid facies hosti, qui sic excludis amantem?
- [32] Tempora noctis eunt; excute poste seram!
- [33] Non ego militibus venio comitatus et armis;
- [34] Solus eram, si non saevus adesset Amor.
- [35] Hunc ego, si cupiam, nusquam dimittere possum;
- [36] Ante vel a membris divider ipse meis.
- [37] Ergo Amor et modicum circa mea tempora vinum
- [38] Mecum est et madidis lapsa corona comis.
- [39] Arma quis haec timeat? quis non eat obviis illis?
- [40] Tempora noctis eunt; excute poste seram!
- [41] Lentus es: an somnus, qui te male perdat, amantis
- [42] Verba dat in ventos aure repulsa tua?
- [43] At, memini, primo, cum te celare volebam,
- [44] Pervigil in mediae sidera noctis eras.
- [45] Forsitan et tecum tua nunc requiescit amica —
—
- [46] Heu, melior quanto sors tua sorte mea!
- [47] Dummodo sic, in me durae transite catenae!
- [48] Tempora noctis eunt; excute poste seram!
- [49] Fallimur, an verso sonuerunt cardine postes,
- [50] Raucaque concussae signa dedere fores?
- [51] Fallimur — impulsus est animoso ianua vento.
—
- [52] Ei mihi, quam longe spem tulit aura meam!
- [53] Si satis es raptae, Borea, memor Orithyiae,
- [54] Huc ades et surdas flamine tunde foris!
- [55] Urbe silent tota, vitreoque madentia rore
- [56] Tempora noctis eunt; excute poste seram!
- [57] Aut ego iam ferroque ignique paratior ipse,
- [58] Quem face sustineo, tecta superba petam.
- [59] Nox et Amor vinumque nihil moderabile suadent;
- [60] Illa pudore vacat, Liber Amorque metu.

[61] **Omnia** consumpsi, nec te precibusque minisque
 [62] **Movimus**, o foribus durior ipse tuis.
 [63] **Non** te formosae decuit servare puellae
 [64] **Limina**, sollicito carcere dignus eras.
 [65] **Iamque** pruinosis molitur Lucifer axes,
 [66] **Inque** suum miseros excitat ales opus.
 [67] **At** tu, non laetis detracta corona capillis,
 [68] **Dura** super tota limina nocte iace!
 [69] **Tu dominae**, cum te proiecram mane videbit,
 [70] **Temporis** absumpti tam male testis eris.
 [71] **Qualiscumque** vale sentique abeuntis honorem;
 [72] **Lente** nec admisso turpis amante, vale!
 [73] **Vos** quoque, crudeles rigido cum limine postes
 [74] **Duraque** conservae ligna, valete, fores!

Gedicht 7

[1] **Adde manus** in vincla meas — meruere catenas —
 — — —
 [2] **Dum furor** omnis abit, siquis amicus ades!
 [3] **Nam furor** in dominam temeraria brachia movit;
 [4] **Flet** mea vaesana laesa puella manu.
 [5] **Tunc** ego vel caros potui violare parentes
 [6] **Saeva** vel in sanctos verbera ferre deos!
 [7] **Quid?** non et clipei dominus septemplicis Ajax
 [8] **Stravit** deprensos lata per arva greges,
 [9] **Et, vindex** in matre patris, malus ultor, Orestes
 [10] **Ausus** in arcanas poscere tela deas?
 [11] **Ergo** ego digestos potui laniare capillos?
 [12] **Nec dominam** motae dedecuerunt comae.
 [13] **Sic formosa** fuit. talem Schoeneida dicam
 [14] **Maenalias** arcu sollicitasse feras;
 [15] **Talis** periuri promissaque velaque Thesei
 [16] **Flevit** praecipites Cressa tulisse Notos;
 [17] **Sic**, nisi vittatis quod erat Cassandra capillis,
 [18] **Procubuit** templo, casta Minerva, tuo.
 [19] **Quis** mihi non 'demens! ' quis non mihi 'barbare! ' dixit?
 wer
 [20] **Ipsa nihil;** pavidus est lingua retenta metu.
 [21] **Sed taciti** fecere tamen convicia vultus;
 [22] **Egit** me lacrimis ore silente reum.
 [23] **Ante meos** umeris vellem cecidisse lacertos;
 [24] **Utiliter** potui parte carere mei.
 [25] **In mea** vaesanas habui dispendia vires
 [26] **Et valui** poenam fortis in ipse meam.
 [27] **Quid** mihi vobiscum, caedis scelerumque ministrae?
 [28] **Debita sacrilegae** vincla subite manus!
 [29] **An, si pulsassem** minimum de plebe Quiritem,
 [30] **Plecterer** — in dominam ius mihi maius erit?
 — — —
 [31] **Pessima** Tydides scelerum monimenta reliquit.
 [32] **Ille deam** primus perculit — alter ego!

[33] Et minus ille nocens. mihi, quam profitebar amare
[34] Laesa est; Tydides saevus in hoste fuit.
[35] I nunc, magnificos victor molire triumphos,
[36] Cinge comam lauro votaue redde Iovi,
[37] Quaeque tuos currus comitantum turba sequetur,
[38] Clamet 'io! forti victa puella viro est! '
[39] Ante eat effuso tristis captiva capillo,
[40] Si sinerent laesae, candida tota, genae.
[41] Aptius impressis fuerat vivere labellis
[42] Et collum blandi dentis habere notam.
[43] Denique, si tumidi ritu torrentis agebar,
[44] Caecaque me praedam fecerat ira suam,
[45] Nonne satis fuerat timidae inclamasse puellae,
[46] Nec nimium rigidas intonuisse minas,
[47] Aut tunicam summa deducere turpiter ora
[48] Ad mediam? — mediae zona tulisset opem.
—
[49] At nunc sustinui raptis a fronte capillis
[50] Ferreus ingenuas ungue notare genas.
[51] Adstitit illa amens albo et sine sanguine vultu,
[52] Caeduntur Pariis qualia saxa iugis.
[53] Exanimis artus et membra trementia vidi —
—
[54] Ut cum populeas ventilat aura comas,
[55] Ut leni Zephyro gracilis vibratur harundo,
[56] Summave cum tepido stringitur unda Noto;
[57] Suspensaeque diu lacrimae fluxere per ora,
[58] Qualiter abiecta de nive manat aqua.
[59] Tunc ego me primum coepi sentire nocentem —
—
[60] Sanguis erant lacrimae, quas dabat illa, meus.
[61] Ter tamen ante pedes volui procumbere supplex;
[62] Ter formidatas reppulit illa manus.
[63] At tu ne dubita — minuet vindicta dolorem —
—
[64] Protinus in vultus unguibus ire meos.
[65] Nec nostris oculis nec nostris parce capillis:
[66] Quamlibet infirmas adiuuat ira manus;
[67] Neve mei sceleris tam tristia signa supersint,
[68] Pone recompositas in statione comas!

Gedicht 8

[1] Est quaedam — quicumque volet cognoscere lenam,
—
[2] Audiat! — est quaedam nomine Dipsas anus.
—
[3] Ex re nomen habet — nigri non illa parentem
—
[4] Memnonis in roseis sobria vidit equis.
[5] Illa magas artes Aeaeaeque carmina novit
[6] Inque caput liquidas arte recurvat aquas;
[7] Scit bene, quid gramen, quid torto concita rhombo
[8] Licia, quid valeat virus amantis equae.

[9] Cum voluit, toto glomerantur nubila caelo;
[10] Cum voluit, puro fulget in orbe dies.
[11] Sanguine, siqua fides, stillantia sidera vidi;
[12] Purpureus Lunae sanguine vultus erat.
[13] Hanc ego nocturnas versam volitare per umbras
[14] Suspikor et pluma corpus anile tegi.
[15] Suspikor, et fama est. oculis quoque pupula duplex
[16] Fulminat, et gemino lumen ab orbe venit.
[17] Evocat antiquis proavos atavosque sepulcris
[18] Et solidam longo carmine findit humum.
[19] Haec sibi proposuit thalamos temerare pudicos;
[20] Nec tamen eloquio lingua nocente caret.
[21] Fors me sermoni testem dedit; illa monebat
[22] Talia — me duplices occuluere fores:
—
[23] 'Scis here te, mea lux, iuveni placuisse beato?
[24] Haesit et in vultu constitit usque tuo.
[25] Et cur non placeas? nulli tua forma secunda est;
[26] Me miseram, dignus corpore cultus abest!
[27] Tam felix esses quam formosissima, vellem —
—
[28] Non ego, te facta divite, pauper ero.
[29] Stella tibi oppositi nocuit contraria Martis.
[30] Mars abiit; signo nunc Venus apta suo.
[31] Prosit ut adveniens, en adspice! dives amator
[32] Te cupiit; curae, quid tibi desit, habet.
[33] Est etiam facies, qua se tibi conparet, illi;
[34] Si te non emptam vellet, emendus erat.'
[35] Erubuit. 'decet alba quidem pudor ora, sed iste,
[36] Si simules, prodest; verus obesse solet.
[37] Cum bene deiectis gremium spectabis ocellis,
[38] Quantum quisque ferat, respiciendus erit.
[39] Forsitan inmundae Tatio regnante Sabinae
[40] Noluerint habiles pluribus esse viris;
[41] Nunc Mars externis animos exercet in armis,
[42] At Venus Aeneae regnat in urbe sui.
[43] Ludunt formosae; casta est, quam nemo rogavit —
—
[44] Aut, si rusticitas non vetat, ipsa rogat.
[45] Has quoque, quae frontis rugas in vertice portant,
[46] Excute; de rugis crimina multa cadent.
[47] Penelope iuvenum vires temptabat in arcu;
[48] Qui latus argueret, corneus arcus erat.
[49] Labitur occulte fallitque volubilis aetas,
[50] Ut celer admissis labitur amnis aquis.
[51] Aera nitent usu, vestis bona quaerit haberi,
[52] Canescunt turpi tecta relictas situ —
—
[53] Forma, nisi admittas, nullo exercente senescit.
[54] Nec satis effectus unus et alter habent;
[55] Certior e multis nec tam invidiosa rapina est.
[56] Plena venit canis de grege praeda lupis.
[57] Ecce, quid iste tuus praeter nova carmina vates

- [58] Donat? amatoris millia multa leges.
[59] Ipse deus vatū palla spectabilis aurea
[60] Tractat inauratae consona fila lyrae.
[61] Qui dabit, ille tibi magno sit maior Homero;
[62] Crede mihi, res est ingeniosa dare.
[63] Nec tu, siquis erit capitis mercede redemptus,
[64] Despice; gypsati crimen inane pedis.
[65] Nec te decipiant veteres circum atria cerae.
[66] Tolle tuos tecum, pauper amator, avos!
[67] Qui, quia pulcher erit, poscet sine munere noctem,
[68] Quod det, amatorem flagitet ante suum!
[69] Parcius exigito pretium, dum retia tendis,
[70] Ne fugiant; captos legibus ure tuis!
[71] Nec nocuit simulatus amor; sine, credat amari,
[72] Et cave ne gratis hic tibi constet amor!
[73] Saepe nega noctes. capitis modo finge dolorem,
[74] Et modo, quae causas praebeat, Isis erit.
[75] Mox recipe, ut nullum patiendi colligat usum,
[76] Neve relentescat saepe repulsus amor.
[77] Surda sit oranti tua ianua, laxa ferenti;
[78] Audiat exclusi verba receptus amans;
[79] Et, quasi laesa prior, nonnumquam irascere laeso —
—
- [80] Vanescit culpa culpa repensa tua.
[81] Sed numquam dederis spatiosum tempus in iram:
[82] Saepe simultates ira morata facit.
[83] Quin etiam discant oculi lacrimare coacti,
[84] Et faciant udas illa vel ille genas;
[85] Nec, siquem falles, tu periurare timeto —
—
- [86] Commodat in lusus numina surda Venus.
[87] Servus et ad partes sollers ancilla parentur,
[88] Qui doceant, apte quid tibi possit emi;
[89] Et sibi pauca rogent — multos si pauca rogabunt,
—
- [90] Postmodo de stipula grandis acervus erit.
[91] Et soror et mater, nutrix quoque carpat amantem;
[92] Fit cito per multas praeda petita manus.
[93] Cum te deficient poscendi munera causae,
[94] Natalem libo testificare tuum!
[95] Ne securus amet nullo rivale, caveto;
[96] Non bene, si tollas proelia, durat amor.
[97] Ille viri videat toto vestigia lecto
[98] Factaque lascivis livida colla notis.
[99] Munera praecipue videat, quae miserit alter.
[100] Si dederit nemo, Sacra roganda Via est.
[101] Cum multa abstuleris, ut non tamen omnia donet,
[102] Quod numquam reddas, commodet, ipsa roga!
[103] Lingua iuvet mentemque tegat — blandire noceque;
—
- [104] Inpia sub dulci melle venena latent.
[105] Haec si praestiteris usu mihi cognita longo,
[106] Nec tulerint voces ventus et aura meas,

[107] Saepe mihi dices vivae bene, saepe rogabis,
[108] Ut mea defunctae molliter ossa cubent.'
[109] Vox erat in cursu, cum me mea prodidit umbra,
[110] At nostrae vix se continuere manus,
[111] Quin albam raramque comam lacrimosaque vino
[112] Lumina rugosas distraherentque genas.
[113] Di tibi dent nullosque Lares inopemque senectam,
[114] Et longas hiemes perpetuamque sitim!

Gedicht 9

[1] Militat omnis amans, et habet sua castra Cupido;
[2] Attice, crede mihi, militat omnis amans.
[3] Quae bello est habilis, Veneri quoque convenit aetas.
[4] Turpe senex miles, turpe senilis amor.
[5] Quos petiere duces animos in milite forti,
[6] Hos petit in socio bella puella viro.
[7] Pervigilant ambo; terra requiescit uterque —
—
[8] Ille fores dominae servat, at ille ducis.
[9] Militis officium longa est via; mitte puellam,
[10] Strenuus exempto fine sequetur amans.
[11] Ibit in adversos montes duplicataque nimbo
[12] Flumina, congestas exteret ille nives,
[13] Nec freta pressurus tumidos causabitur Euros
[14] Aptaque verrendis sidera quaeret aquis.
[15] Quis nisi vel miles vel amans et frigora noctis
[16] Et denso mixtas perferet imbre nives?
[17] Mittitur infestos alter speculator in hostes;
[18] In rivale oculos alter, ut hoste, tenet.
[19] Ille graves urbes, hic durae limen amicae
[20] Obsidet; hic portas frangit, at ille fores.
[21] Saepe soporatos invadere profuit hostes
[22] Caedere et armata vulgus inerme manu.
[23] Sic fera Threicii ceciderunt agmina Rhesi,
[24] Et dominum capti deseruistis equi.
[25] Nempe maritorum somnis utuntur amantes,
[26] Et sua sopitis hostibus arma movent.
[27] Custodum transire manus vigilumque catervas
[28] Militis et miseri semper amantis opus.
[29] Mars dubius nec certa Venus; victique resurgunt,
[30] Quosque neges umquam posse iacere, cadunt.
[31] Ergo desidiam quicumque vocabat amorem,
[32] Desinat. ingenii est experientis amor.
[33] Ardet in abducta Briseide magnus Achilles —
—
[34] Dum licet, Argeas frangite, Troes, opes!
[35] Hector ab Andromaches complexibus ibat ad arma,
[36] Et, galeam capiti quae daret, uxor erat.
[37] Summa ducum, Atrides, visa Priameide fertur
[38] Maenadis effusis obstipuisse comis.
[39] Mars quoque deprensus fabrilis vincula sensit;
[40] Notior in caelo fabula nulla fuit.

[41] Ipse ego segnis eram discinctaque in otia natus;
[42] Mollierant animos lectus et umbra meos.
[43] Impulit ignavum formosae cura puellae
[44] lussit et in castris aera merere suis.
[45] Inde vides agilem nocturnaque bella gerentem.
[46] Qui nolet fieri desidiosus, amet!

Gedicht 10

[1] Qualis ab Eurota Phrygiis avecta carinis
[2] Coniugibus belli causa duobus erat,
[3] Qualis erat Lede, quam plumis abditus albis
[4] Callidus in falsa lusit adulter ave,
[5] Qualis Amymone siccis erravit in agris,
[6] Cum premeret summi verticis urna comas —
—
[7] Talis eras; aquilamque in te taurumque timebam,
[8] Et quidquid magno de love fecit amor.
[9] Nunc timor omnis abest, animique resanuit error,
[10] Nec facies oculos iam capit ista meos.
[11] Cur sim mutatus, quaeris? quia munera poscis.
[12] Haec te non patitur causa placere mihi.
[13] Donec eras simplex, animum cum corpore amavi;
[14] Nunc mentis vitio laesa figura tua est.
[15] Et puer est et nudus Amor; sine sordibus annos
[16] Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.
[17] Quid puerum Veneris pretio prostare iubetis?
[18] Quo pretium condat, non habet ille sinum!
[19] Nec Venus apta feris Veneris nec filius armis —
—
[20] Non decet inbelles aera merere deos.
[21] Stat meretrix certo cuivis mercabilis aere,
[22] Et miseras iusso corpore quaerit opes;
[23] Devovet imperium tamen haec lenonis avari
[24] Et, quod vos facitis sponte, coacta facit.
[25] Sumite in exemplum pecudes ratione carentes;
[26] Turpe erit, ingenium mitius esse feris.
[27] Non equa munus equum, non taurum vacca poposcit;
[28] Non aries placitam munere captat ovem.
[29] Sola viro mulier spoliis exultat ademptis,
[30] Sola locat noctes, sola licenda venit,
[31] Et vendit quod utrumque iuvat quod uterque petebat,
[32] Et pretium, quanti gaudeat ipsa, facit.
[33] Quae Venus ex aequo ventura est grata duobus,
[34] Altera cur illam vendit et alter emit?
[35] Cur mihi sit damno, tibi sit lucrosa voluptas,
[36] Quam socio motu femina virque ferunt?
[37] Non bene conducti vendunt periuria testes,
[38] Non bene selecti iudicis arca patet.
[39] Turpe reos empti miseros defendere lingua;
[40] Quod faciat magni, turpe tribunal, opes;
[41] Turpe tori reditu census augere paternos,

[42] Et faciem lucro prostituisset suam.
[43] Gratia pro rebus merito debetur inemptis;
[44] Pro male conducto gratia nulla toro.
[45] Omnia conductor solvit; mercede soluta
[46] Non manet officio debitor ille tuo.
[47] Parcite, formosae, pretium pro nocte pacisci;
[48] Non habet eventus sordida praeda bonos.
[49] Non fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,
[50] Ut premerent sacrae virginis arma caput;
[51] E quibus exierat, traiecit viscera ferro
[52] Filius, et poenae causa monile fuit.
[53] Nec tamen indignum est a divite praemia posci;
[54] Munera poscenti quod dare possit, habet.
[55] Carpite de plenis pendentes vitibus uvas;
[56] Praebeat Alcinoi poma benignus ager!
[57] Officium pauper numeret studiumque fidemque;
[58] Quod quis habet, dominae conferat omne suae.
[59] Est quoque carminibus meritis celebrare puellas
[60] Dos mea; quam volui, nota fit arte mea.
[61] Scinduntur vestes, gemmae franguntur et aurum;
[62] Carmina quam tribuent, fama perennis erit.
[63] Nec dare, sed pretium posci dedignor et odi;
[64] Quod nego poscenti, desine velle, dabo!

Gedicht 11

[1] Colligere incertos et in ordine ponere crines
[2] Docta neque ancillas inter habenda Nape,
[3] Inque ministeriis furtivae cognita noctis
[4] Utilis et dandis ingeniosa notis
[5] Saepe venire ad me dubitantem hortata Corinnam,
[6] Saepe laboranti fida reperta mihi —
—
[7] Accipe et ad dominam peraratas mane tabellas
[8] Perfer et obstantes sedula pelle moras!
[9] Nec silicem venae nec durum in pectore ferrum,
[10] Nec tibi simplicitas ordine maior adest.
[11] Credibile est et te sensisse Cupidinis arcus —
—
[12] In me militiae signa tuere tuae!
[13] Si quaeret quid agam, spe noctis vivere dices;
[14] Cetera fert blanda cera notata manu.
[15] Dum loquor, hora fugit. vacuae bene redde tabellas,
[16] Verum continuo fac tamen illa legat.
[17] Adspicias oculos mando frontemque legentis;
[18] Et tacito vultu scire futura licet.
[19] Nec mora, perlectis rescribat multa, iubeto;
[20] Odi, cum late splendida cera vacat.
[21] Conprimat ordinibus versus, oculosque moretur
[22] Margine in extremo littera rasa meos.
[23] Quid digitos opus est graphio lassare tenendo?
[24] Hoc habeat scriptum tota tabella 'veni! '
[25] Non ego victrices lauro redimire tabellas

- [26] Nec Veneris media ponere in aede morer.
[27] Subscribam: 'Veneri fidas sibi Naso ministras
[28] Dedicat, at nuper vile fuistis acer.'

Gedicht 12

- [1] Flete meos casus — tristes rediere tabellae
—
[2] Infelix hodie littera posse negat.
[3] Omina sunt aliquid; modo cum discedere vellet,
[4] Ad limen digitos restitit icta Nape.
[5] Missa foras iterum limen transire memento
[6] Cautius atque alte sobria ferre pedem!
[7] Ite hinc, difficiles, funebria ligna, tabellae,
[8] Tuque, negaturis cera referta notis! —
—
[9] Quam, puto, de longae collectam flore cicutae
[10] Melle sub infami Corsica misit apis.
[11] At tamquam minio penitus medicata rubebas —
—
[12] Ille color vere sanguinolentus erat.
[13] Proiectae triviis iaceatis, inutile lignum,
[14] Vosque rotae frangat praetereuntis onus!
[15] Illum etiam, qui vos ex arbore vertit in usum,
[16] Convincam puras non habuisse manus.
[17] Praebuit illa arbor misero suspendia collo,
[18] Carnifici diras praebuit illa cruces;
[19] Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras,
[20] Vulturis in ramis et strigis ova tulit.
[21] His ego commisi nostros insanus amores
[22] Molliaque ad dominam verba ferenda dedi?
[23] Aptius hae capiant vadimonia garrula cerae,
[24] Quas aliquis duro cognitor ore legat;
[25] Inter ephemeridas melius tabulasque iacerent,
[26] In quibus absumptas fleret avarus opes.
[27] Ergo ego vos rebus duplices pro nomine sensi.
[28] Auspicii numerus non erat ipse boni.
[29] Quid precer iratus, nisi vos cariosa senectus
[30] Rodat, et inmundo cera sit alba situ?

Gedicht 13

- [1] Iam super oceanum venit a seniore marito
[2] Flava pruinoso quae vehit axe diem.
[3] Quo properas, Aurora? mane! — sic Memnonis umbris
—
[4] Annua sollemni caede parentet avis!
[5] Nunc iuvat in teneris dominae iacuisse lacertis;
[6] Si quando, lateri nunc bene iuncta meo est.
[7] Nunc etiam somni pingues et frigidus aer,
[8] Et liquidum tenui gutture cantat avis.
[9] Quo properas, ingrata viris, ingrata puellis?
[10] Roscida purpurea supprime lora manu!

[11] Ante tuos ortus melius sua sidera servat
[12] Navita nec media nescius errat aqua;
[13] Te surgit quamvis lassus veniente viator,
[14] Et miles saevas aptat ad arma manus.
[15] Prima bidente vides oneratos arva colentes;
[16] Prima vocas tardos sub iuga panda boves.
[17] Tu pueros somno fraudas tradisque magistris,
[18] Ut subeant tenerae verbera saeva manus;
[19] Atque vades sponsum stultos ante Atria mittis,
[20] Unius ut verbi grandia damna ferant.
[21] Nec tu consulto, nec tu iucunda diserto;
[22] Cogitur ad lites surgere uterque novas.
[23] Tu, cum feminei possint cessare labores,
[24] Lanificam revocas ad sua pensa manum.
[25] Omnia perpeterer — sed surgere mane puellas,
—
[26] Quis nisi cui non est ulla puella ferat?
[27] Optavi quotiens, ne nox tibi cedere vellet,
[28] Ne fugerent vultus sidera mota tuos!
[29] Optavi quotiens, aut ventus frangeret axem,
[30] Aut caderet spissa nube retentus equus!
[31] Invida, quo properas? quod erat tibi filius ater,
[32] Materni fuerat pectoris ille color.
[33] Tithono vellem de te narrare liceret;
[34] Fabula non caelo turpior ulla foret.
[35] Illum dum refugis, longo quia grandior aevo,
[36] Surgis ad invisas a sene mane rotas.
[37] At si, quem mavis, Cephalum complexa teneres,
[38] Clamares: "lente currite, noctis equi! "
"
[39] Cur ego plectar amans, si vir tibi marcet ab annis?
[40] Num me nupsisti conciliante seni?
[41] Adspice, quot somnos iuveni donarit amato
[42] Luna! — neque illius forma secunda tuae.
—
[43] Ipse deum genitor, ne te tam saepe videret,
[44] Commisit noctes in sua vota duas.'
[45] Iurgia finieram. scires audisse: rubebat —
—
[46] Nec tamen adsueto tardius orta dies!

Gedicht 14

[1] Dicebam 'medicare tuos desiste capillos! '
[2] Tingere quam possis, iam tibi nulla coma est.
[3] At si passa fores, quid erat spatiosius illis?
[4] Contigerant imum, qua patet usque, latus.
[5] Quid, quod erant tenues, et quos ornare timeres?
[6] Vela colorati qualia Seres habent,
[7] Vel pede quod gracili deducit aranea filum,
[8] Cum leve deserta sub trabe nectit opus.
[9] Nec tamen ater erat nec erat tamen aureus ille,

- [10] Sed, quamvis neuter, mixtus uterque color —
—
- [11] Qualem clivosae madidis in vallibus Idae
[12] Ardua derepto cortice cedrus habet.
[13] Adde, quod et dociles et centum flexibus apti
[14] Et tibi nullius causa doloris erant.
[15] Non acus abruptit, non vallum pectinis illos.
[16] Ornatrix tuto corpore semper erat;
[17] Ante meos saepe est oculos ornata nec umquam
[18] Brachia derepta saucia fecit acu.
[19] Saepe etiam nondum digestis mane capillis
[20] Purpureo iacuit semisupina toro.
[21] Tum quoque erat neglecta decens, ut Threcia Bacche,
[22] Cum temere in viridi gramine lassa iacet.
[23] Cum graciles essent tamen et lanuginis instar,
[24] Heu, male vexatae quanta tulere comae!
[25] Quam se praebuerunt ferro patienter et igni,
[26] Ut fieret torto nexilis orbe sinus!
[27] Clamabam: 'scelus est istos, scelus urere crines!
[28] Sponte decent; capiti, ferrea, parce tuo!
[29] Vim procul hinc remove! non est, qui debeat uri;
[30] Erudit admotas ipse capillus acus.'
[31] Formosae periere comae — quas vellet Apollo,
—
- [32] Quas vellet capiti Bacchus inesse suo!
[33] Illis contulerim, quas quondam nuda Dione
[34] Pingitur umentis sustinuisse manu.
[35] Quid male dispositos quereris periisse capillos?
[36] Quid speculum maesta ponis, inepta, manu?
[37] Non bene consuetis a te spectaris ocellis;
[38] Ut placeas, debes inmemor esse tui.
[39] Non te cantatae laeserunt paelicis herbae,
[40] Non anus Haemonia perfida lavit aqua;
[41] Nec tibi vis morbi nocuit — procul omen abesto! —
—
- [42] Nec minuit densas invida lingua comas.
[43] Facta manu culpaque tua dispendia sentis;
[44] Ipsa dabas capiti mixta venena tuo.
[45] Nunc tibi captivos mittet Germania crines;
[46] Tuta triumphatae munere gentis eris.
[47] O quam saepe comas aliquo mirante rubebis,
[48] Et dices: 'empta nunc ego merce probor,
[49] Nescio quam pro me laudat nunc iste Sygambram.
[50] Fama tamen memini cum fuit ista mea.'
[51] Me miserum! lacrimas male continet oraque dextra
[52] Protegit ingenuas picta rubore genas.
[53] Sustinet antiquos gremio spectatque capillos,
[54] Ei mihi, non illo munera digna loco!
[55] Collige cum vultu mentem! reparabile damnum est.
[56] Postmodo nativa conspiciere coma.

Gedicht 15

- [1] Quid mihi Livor edax, ignavos obicis annos,
[2] Ingeniique vocas carmen inertis opus;
[3] Non me more patrum, dum strenua sustinet aetas,
[4] Praemia militiae pulverulenta sequi,
[5] Nec me verbosas leges ediscere nec me
[6] Ingrato vocem prostituisse foro?
[7] Mortale est, quod quaeris, opus. mihi fama perennis
[8] Quaeritur, in toto semper ut orbe canar.
[9] Vivet Maeonides, Tenedos dum stabit et Ide,
[10] Dum rapidas Simois in mare volvet aquas;
[11] Vivet et Ascræus, dum mustis uva tumebit,
[12] Dum cadet incurva falce resecta Ceres.
[13] Battiades semper toto cantabitur orbe;
[14] Quamvis ingenio non valet, arte valet.
[15] Nulla Sophocleo veniet iactura cothurno;
[16] Cum sole et luna semper Aratus erit;
[17] Dum fallax servus, durus pater, inproba lena
[18] Vivent et meretrix blanda, Menandros erit;
[19] Ennius arte carens animosique Accius oris
[20] Casurum nullo tempore nomen habent.
[21] Varronem primamque ratem quae nesciet aetas,
[22] Aureaque Aesonio terga petita duci?
[23] Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,
[24] Exitio terras cum dabit una dies;
[25] Tityrus et segetes Aeneiaque arma legentur,
[26] Roma triumphati dum caput orbis erit;
[27] Donec erunt ignes arcusque Cupidinis arma,
[28] Discentur numeri, culte Tibulle, tui;
[29] Gallus et Hesperii et Gallus notus Eois,
[30] Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.
[31] Ergo, cum silices, cum dens patientis aratri
[32] Depereant aevo, carmina morte carent.
[33] Cedant carminibus reges regumque triumpho,
[34] Cedat et auriferi ripa benigna Tagi!
[35] Vilia miretur vulgus; mihi flavus Apollo
[36] Pocula Castalia plena ministret aqua,
[37] Sustineamque coma metuentem frigora myrtum,
[38] Atque a sollicito multus amante legar!
[39] Pascitur in vivis Livor; post fata quiescit,
[40] Cum suus ex merito quemque tuetur honos.
[41] Ergo etiam cum me supremus adederit ignis,
[42] Vivam, parsque mei multa superstes erit.